

T.C.
ULAŞTIRMA BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

21-06-2010

Sayı :B.11.0.SGB.0.01.00.610.01/1197
Konu : Muş Milletvekili Sayın
M. Nuri YAMAN'ın
yazılı soru önergesi.

7/14274
GK 157

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) TBMM Başkanlığı'nın 11.05.2010 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/14274-23026/47324 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 14.05.2010 tarihli ve B.02.0.KKG.0.12/106-213-39 / 2219 sayılı yazısı.

Muş Milletvekili Sayın M.Nuri YAMAN tarafından Sayın Başbakanımıza yöneltilen ve Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/14274 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Binali YILDIRIM
Ulaştırma Bakanı

EK :

1) Cevap formu (3 Sayfa)

DAĞITIM:

TBMM Başkanlığı
Başbakanlık

MUŞ MİLLETVEKİLİ SAYIN M. NURİ YAMAN'IN
7/14274 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI

Ülkemizde gelişti güzel kurulmuş olan baz istasyonlarının toplum ve insan sağlığı için ciddi tehditler oluşturduğu ve son zamanlarda baz istasyonlarının özellikle kent içindeki binaların çatı ve bahçelerine, hastane, okul, kreş ve iş merkezi gibi toplu yaşam alanlarına kurulduğu görülmektedir. Bu durumun nedeni olarak; yeterince önleyici ve denetleyici çalışma yapılmaması gösterilmektedir.

Konuyla ilgili olarak;

SORULAR:

1- Baz istasyonlarının kurulacağı yerin belirlenmesinden hangi kurumlarımız yetkilidir?

2- Binalara, okul, hastane, kreş vb. yerlere kurulan baz istasyonları, insan ve toplum sağlığı açısından ne tür olumsuz etkiler yaratmaktadır?

3- Kent içinde yer alan baz istasyonlarının kuruldukları yer itibariyle, çatı, bahçe, hastane, kreş, okul, iş, merkezi, vb. yerlere, göre dağılımı nedir?

5- Baz istasyonlarının toplum ve insan sağlığını etkilemeyecek alanlara taşınması için yapılan bir çalışma var mıdır?

6- Büyükşehir, Belediyeleri baz istasyonları ile ilgili ruhsatlandırma çalışması yapmakta mıdır? Yapmaktaysa, ruhsatlandırma esnasında insan ve toplum sağlığı açısından hangi kıstaslar değerlendirmeye alınmaktadır?

CEVAPLAR:

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu (EHK), elektronik haberleşme hizmetinin sunulması ile ilgili olduğu kadar elektromanyetik alan maruziyeti konusunda da Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığına (BTK) yetki vermiş bulunmaktadır. Kanunun 37 nci maddesinin (4) üncü fıkrasında: "Ulusal ve uluslararası kuruluşların belirlediği standart değerleri dikkate almak suretiyle telsiz cihaz ve sistemlerinin kullanımında uyulacak elektromanyetik alan şiddeti limit değerlerinin belirlenmesi, kontrol ve denetimleri münhasıran BTK tarafından yapılır veya yaptırılır. Bu işlemler ile ilgili usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığının görüşleri de dikkate alınmak suretiyle Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir. Yönetmelik ile belirlenen limit değerlere ve güvenlik mesafesine uygun bulunan ilgili tesisler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın BTK tarafından güvenlik sertifikası düzenlenmesini müteakip kurulur ve faaliyete geçirilir." denilmektedir.

5809 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip Sağlık Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı ile koordineli bir şekilde çalışmak suretiyle; 12.7.2001 tarih ve 24460 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan "LO kHz-60 GHz Frekans Bandında Çalışan Sabit Telekomünikasyon Cihazlarından Kaynaklanan Elektromanyetik Alan Şiddeti Limit Değerlerinin Belirlenmesi, Ölçüm Yöntemleri ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik" revize edilerek ve "Elektronik Haberleşme Cihazlarına Güvenlik Sertifikası Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelik" adıyla 16 Mayıs 2009 tarih ve 27230 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış bulunmaktadır.

Söz konusu yönetmelikle; elektromanyetik alan oluşturan sabit elektronik haberleşme cihazlarının kuruluş yeri, montajı, denetlenmesine ait hususların, elektromanyetik alan değerinin ölçüm yöntemlerinin ve ölçüm yapacak kuruluşların, ölçüm sonuçları elektromanyetik alan şiddeti limit değerlerine uygun olmayan sabit elektronik haberleşme cihazlarının limit değerlere uygun hale getirilmesine ilişkin usul esasların ve bunlara uyulmaması halinde uygulanacak müeyyidelerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Buna göre; Yönetmelik hükümlerince, kurulması planlanan her baz istasyonu için GSM İşletmecileri tarafından ilgili BTK'nın Bölge Müdürlüklerine müracaat ederek baz istasyonunun talep edilen yere kurulup kurulamayacağına dair izin almaktadır. Baz istasyonunun kurulacağı yerin uygun bulunması durumunda BTK tarafından baz istasyonuna Güvenlik Sertifikası düzenlenmektedir. Güvenlik Sertifikası olmayan hiçbir baz istasyonunun kurulup, işletilmesine izin verilmemektedir.

Baz istasyonlarının ortama yaydığı elektrik alanların insan sağlığı üzerine olası zararlı etkilerinin belirlenmesi amacıyla başta Avrupa ülkeleri olmak üzere dünyanın çeşitli ülkelerinde yapılan çalışmalar halen devam etmekte olup, BTK tarafından yapılan bu çalışmaların sonuçları yakından takip edilmektedir.

Bu manada, Elektronik Haberleşme Cihazlarına Güvenlik Sertifikası Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelik, elektromanyetik alanların olası etkilerini en aza indirmek amacıyla çıkartılmış olup, kurulacak olan her bir baz istasyonu için ülkemizde izin verilen elektrik alan limit değeri, Avrupa Birliğine üye ülkelerin ve çoğu dünya ülkelerinin kabul ettiği Uluslararası İyonlaştırmayan Radyasyondan Koruma Komisyonu'nun (ICNIRP) sınır değerlerinin 1/4 'üne tekabül etmektedir. Şöyle ki, GSM 900 bandı için ICNIRP'nin ortam için izin verdiği elektrik alan değeri, $E = 41 \text{ V/m}$ iken, ülkemizde bu değer cihaz başına $E = 10,25 \text{ V/m}$ olarak kabul edilmiştir.

Ayrıca; Dünya Sağlık Örgütü'nün 1996 yılında başlatmış olduğu Elektromanyetik Alan Projesinde yaklaşık 20 AB ülkesi yer almakta olup; İtalya'dan 33, İsveç'ten 25, Almanya'dan 19, Fransa ve Çek Cumhuriyeti'nden 9, Belçika'dan 6 olmak üzere çok sayıda kurum, enstitü ve bu kurumlardan çok sayıda bilim adamı çalışmalara aktif olarak katılmaktadır. Bu çalışmalar henüz tam olarak sonuçlanmamış olup, sonuçları zaman zaman açıklanmaktadır.

Nitekim, Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün 2006 yılının Mayıs ayında yayımladığı "304 No'lu Bülten No": Sonuçlar kısmında; "Çok düşük maruz kalma seviyeleri düşünüldüğünde bugüne kadar yapılan araştırmalardan toplanan verilere göre baz istasyonları ve kablosuz ağlardan kaynaklanan düşük RF seviyelerinin sağlığa ters etkileri bulunduğu dair tatmin edici bir bilimsel kanıt bulunmamaktadır." denilmektedir. Yine benzer şekilde "WHO Bilimsel Bülten No 193"de ise, "Son zamanlarda yapılan incelemelerin hiç biri cep telefonları ve bunların baz istasyonlarından kaynaklanan RF alanlarına maruziyetinde herhangi bir istenmeyen sağlık etkisine neden olduğu sonucuna varmamıştır." ifadesi yer almaktadır. Dolayısıyla şimdiye kadar yapılan çalışmalarda baz istasyonlarının olumsuz bir etki oluşturduğuna dair bilimsel bir kanıt bulunmadığını Dünya Sağlık Örgütü yayımlamış olduğu bültenlerde Dünya kamuoyuna açıklamıştır.

Öte yandan, Elektronik Haberleşme Cihazlarına Güvenlik Sertifikası Düzenlenmesine İlişkin Yönetmeliğin 6 ncı Maddesi gereği hiçbir ilköğretim okulu ve bahçe sınırları içinde baz istasyonunun kurulmasına izin verilmemektedir. Hastanelere kurulacak baz istasyonları için ise hastane yönetiminden izin alınmak kaydıyla ve hastanede kullanılan cihazları etkilememesi bakımından kurulacak baz istasyonunun hastane ortamında oluşturacağı elektrik alan değerinin, $E = 3 \text{ V/m}$ 'yi geçmeyeceğinin tespiti durumunda izin verilmektedir.

Bunun dışında meskun mahallere kurulan baz istasyonlarının büyük çoğunluğu çatı üzerlerine konulmakta olup, enterferans vb. teknik zorunluluktan dolayı bina yüzeylerine de kurulabilmektedir. Konuşma trafiğini karşılayabilmek için; iş merkezleri, havaalanları ve büyük alış veriş merkezleri gibi yerlere "indoor" baz istasyonları adı denilen düşük güçlü baz istasyonları kurulmaktadır.

Baz istasyonları hücresel sistem mantığıyla çalışmakta ve bir baz istasyonunun aynı anda hizmet verebileceği görüşme sayısı sınırlı olup, bu sayı, baz istasyonuna tahsis edilen taşıyıcı frekans sayısı ile doğru orantılıdır. Bir baz istasyonuna tahsis edilebilecek toplam taşıyıcı frekans sayısı ise sınırlıdır. Hücresel yapı ile birbirini etkilemeyecek uzaklıktaki hücrelerdeki baz istasyonlarda aynı taşıyıcı frekanslar tekrar kullanılarak daha çok sayıda kullanıcının şebekeden yararlanabilmesi sağlanmaktadır. Özellikle kullanıcı sayısının yüksek olduğu yerlerde daha küçük hücreler oluşturularak şebekenin kapasitesini artırmak mümkün olabilmektedir. Bu amaçla kapsama alanı daha dar olan fakat daha sık aralıklarla baz istasyonları kurulmaktadır.

Baz istasyonunun sayılarının artması bu manada daha düşük güçlü baz istasyonlarının kurulmasını gerektirmekte olup, cep telefonlarının da daha az güç kullanması anlamına gelmektedir. Her bir baz istasyonu kapsama alanı içinde bulunan abonelere hizmet vermekte olup, kapsama alanı dışında bulunan aboneler bu hizmetten yararlanamazlar. Baz istasyonlarının hücre yarıçapları ortalama 35 km ile 1 km arasında değişmekte olup, yoğun yerleşim yerlerinde ise bu mesafe 100 metreye kadar düşebilmektedir. Abone yoğunluğu baz istasyonun sayısını ve kapsanacak alanın yarıçapını belirlemektedir. Abone sayısı arttıkça birbirlerine yakın baz istasyonlarının sayısı da artacaktır. Dolayısıyla baz istasyonlarının şehir dışına çıkarılması gibi bir düzenleme yapmak mümkün olmayıp, baz istasyonlarının şehir dışına taşınmasını istemek hücresel sistem mantığına ters olduğundan baz istasyonlarının çalışmaması anlamına gelmektedir.

Yukarıda değinildiği üzere, insan ve toplum sağlığı açısından baz istasyonlarının kurulması, işletilmesi ve denetlenmesi ile ilgili hususlar Elektronik Haberleşme Cihazlarına Güvenlik Sertifikası Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre yürütülmektedir.